

Komentar Zelene akcija na Nacrt prijedloga Zakona o vodi za ljudsku potrošnju

Direktiva (EU) 2020/2184 o kvaliteti vode namijenjene za ljudsku potrošnju koja se ovim zakonom implementira u članku 16. stavku 2. poziva države članice da:

„Radi promicanja upotrebe vode iz slavine namijenjene za ljudsku potrošnju države članice osiguravaju postavljanje vanjske i unutarnje opreme u javnim prostorima, ako je to tehnički izvedivo, na način koji je razmjeran potrebi za takvim mjerama i uzimajući u obzir posebne lokalne uvjete, kao što su klima i geografija. Države članice mogu poduzeti i sljedeće mjere za promicanje upotrebe vode iz slavine namijenjene za ljudsku potrošnju:

(...)

(d) poticanje opskrbe takvom vodom besplatno ili uz nisku naknadu, za potrošače u restoranima, kantinama i ugostiteljstvu.“

Prijedlog Zelene akcije kao članice Platforme za borbu protiv zagađenja plastikom u Hrvatskoj je da se svim subjektima koji se bave posluživanjem hrane, pića ili napitaka u okviru objekta koji je povezan na vodoopskrbnu mrežu uvede obveza besplatnog omogućavanja svojim kupcima/klijentima vodu za piće iz slavine.

O toj mogućnosti bi potrošači trebali biti informirani od strane objekata putem naznake u jelovnicima ili kojeg drugog znaka vidljivog s mjesta posluživanja potrošača. U zvandrednim situacijama, kada voda iz slavine nije prikladna za piće, trebalo bi omogućiti i iznimku od obveze na temelju obavijesti ili upozorenja nadležnog tijela za kontrolu ispravnosti vode za piće.

Osim toga, predlažemo da se uvede obveza za jedinice lokalne samouprave da instaliraju nove i održavaju postojeće česme za pitku vodu na javnim površinama. Osim održavanja, važno je da se postojeće česme prilagode različitim korisnicima kako bi bile dostupne osobama svih skupina i osobama s invaliditetom. Mapiranje postojećih česmi trebale bi omogućiti njihovo rašireno korištenje i olakšati njihovo održavanje. Na taj način utječe se na smanjenje nepotrebne potrošnje ambalaže za negaziranu vodu koja opterećuje sustav prikupljanja i odlaganja otpada, ublažavaju se emisije stakleničkih plinova od proizvodnje plastike te čišćenja otpada od plastike.

Također, pozitivno se utječe na ublažavanje klimatskih promjena. Osim toga, doprinosi ispunjenju ciljeva iz Direktive 2019/904 o smanjenju utjecaja određenih plastičnih kao i Europskoj strategiji za plastiku u kružnom gospodarstvu.

Stoga, konkretan prijedlog odredaba je:

„Mjere za poticanje upotrebe vode iz slavine namijenjene za ljudsku potrošnju“

(1) Sve osobe koje se bave ugostiteljskom djelatnošću te sve pravne osobe ili fizičke-osobe obrtnici koji poslužuju hranu, piće ili napitke su obvezni potrošačima besplatno omogućiti konzumaciju vode iz slavine, a kao dodatak naručenoj hrani ili piću koja se konzumira u okviru objekta. Ponuda besplatne vode iz slavine mora biti naznačena na jelovniku ili na kojem drugom mjestu vidljivom potrošaču prilikom naručivanja hrane ili pića.

(2) Obveza iz stavka 1. se ne primjenjuje na osobe čiji objekti u okviru kojih se poslužuje hrana ili piće nisu spojeni na vodoopskrbnu mrežu ili u izvanrednim slučajevima kada voda iz slavine nije prikladna za piće, a na temelju obavijesti ili upozorenja nadležnog tijela za kontrolu ispravnosti vode za piće.

(3) Jedinice lokalne samouprave su do 2025. obvezne mapirati i povećati broj javno dostupnih česmi za pitku vodu za 50% u odnosu na stanje do 2021., odnosno minimalno 5 novih česmi na svom teritoriju uzimajući u obzir da nove česme za pitku vodu instaliraju na lokacijama

visoke protočnosti ljudi, da česme moraju biti pristupačne svim skupinama te omogućavati besplatno punjenje spremnika ili drugih posuda za piće.

(4) Izvršno tijelo jedinice lokalne samouprave je obvezno donijeti plan uspostave mreže česmi za pitku vodu odnosno plan instaliranja novih česmi, a kojim će se između ostalog odrediti plan njihovog održavanja u razdoblju od 5 godina.

(5) Obveza iz stavka 3. ovog članka se ne primjenjuje na jedinice lokalne samouprave na čijem teritoriju je manje od 15.000 stanovnika ili koje na temelju plana uspostave ili održavanja česmi za pitku vodu očigledno raspolažu dovoljnim brojem česmi s obzirom na broj područja značajne protočnosti ljudi. ,,